

Research Articles

Received : 22 July 2023

Revised : 16 May 2024

Accepted : 30 November 2024

การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุตบุรีรัมย์ บุรีรัมย์
The Creation of Dance Performance Influenced by Buriram
Province's Motto : Buriram Burirom

ภูวนัย กาพวงส์¹

Puwanai Kalawong

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

E-mail : Puwanai.kw@bru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุตบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบการสร้างสรรคการแสดงจากการศึกษาคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุตบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรคานาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุตบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ 3) เพื่อค้นหาประสิทธิภาพของการสร้างสรรคการแสดงในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในด้านความเหมาะสมและความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับชมการแสดงก่อนการเผยแพร่สู่สังคม ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาหนังสือ เอกสารทางวิชาการ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ และประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย เพื่อนำมาสร้างสรรคผลงานทางด้านนาฏศิลป์

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการสร้างสรรคานาฏศิลป์ในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 8 องค์ประกอบ 1) บทการแสดง แบ่งออกเป็น 3 องค์ โดยได้แรงบันดาลใจจากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ 2) นักแสดง ใช้นักแสดงจำนวน 9 คน ที่มีทักษะความสามารถทางด้านนาฏศิลป์ที่หลากหลาย 3) ลีลานาฏศิลป์ ใช้รูปแบบการผสมหลายนาฏยาริตเข้าด้วยกัน 4) เครื่องแต่งกาย ออกแบบโดยใช้ผ้าพื้นเมืองจังหวัดบุรีรัมย์มาเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกาย 5) อุปกรณ์ประกอบการแสดง ออกแบบอุปกรณ์ที่ใช้ในการสื่อความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม 6) เสียงและดนตรีประกอบการแสดง ใช้เครื่องดนตรีอีสาน

¹ อาจารย์สาขาวิชานาฏศิลป์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผสมผสานกับเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และสื่อถึงเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ได้อย่างชัดเจน 7) พื้นที่การแสดง ใช้พื้นที่การแสดงแบบเปิดกว้างและสื่อความหมายถึงจังหวัดบุรีรัมย์ 8) แสง ใช้แสงจากธรรมชาติเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรคผลงานนาฏศิลป์ 4 ประการ ได้แก่ 1) ความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ 2) การใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรคนาฏศิลป์ 3) ทฤษฎีนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ และ 4) การสร้างสรรคนาฏศิลป์ให้สอดคล้องกับคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ อีกทั้งผู้วิจัยได้ค้นหาประสิทธิภาพของการสร้างสรรคนาฏศิลป์ในด้านความเหมาะสม และความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนเผยแพร่สู่สาธารณชนจำนวน 5 ท่าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การสร้างสรรคนาฏศิลป์, จังหวัดบุรีรัมย์, บุรีรัมย์ บุรีรัมย์

Abstract

The study of the creation of the dance performance influenced by Buriram province's motto : Buriram Burirom dance aimed to 1) study the patterns and elements of creating the dance derived from the Buriram province's motto: Buriram Burirom dance, 2) study the thoughts after creating the dance based on the Buriram province's motto: Buriram Burirom dance, 3) determine the creating efficiency in dancing regards to creativities, appropriate, and satisfaction of the experts who watched the dance performance before launched the performance to public. The study was conducted by reviewed from books, academic papers, journals and review of related literature along with the interviews, observations and personal experiences from the researcher gathered to create the dance.

The results from this study showed that the formats of this creation of the dance consists of 8 elements as the following; 1) The script is divided into 3 acts, inspired by the motto of Buriram Province, 2) Performers, there were 9 people who had various skillful in dancing, 3) Dancing patterns, required a combination of a variety of traditional dances, 4) Costumes, designed by the Buriram local clothes to be a part of the costumes, 5) Performance props, they were designed to present the direct and indirect meanings, 6) Sound and music, the Northeastern musical instruments were blended with the electronic sounds to induce the enjoyable mood and clearly conveys the cultural identity of Buriram Province, 7) Performing stage, open stage and present the Buriram

province, and 8) Lightning, using mainly on the natural light. In addition, the researcher considered the 4 thoughts received after creating the dance; 1) Creativity in dance 2) Use of symbols in dance creation 3) Dance theory music and visual arts, and 4) Creating dance in accordance with the motto of Buriram Province, the researcher sought for the efficient in the creating of the dance towards the appropriateness and the satisfaction which was in the highest level from the 5-expert who approved before launching the dance performance to public.

Keywords : Creation of Dance, Buriram Province, Buriram Burirom

1. บทนำ

บุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนาน จากการศึกษาของนักโบราณคดีพบหลักฐานการอยู่อาศัยของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยทวารวดี และที่สำคัญที่สุดพบกระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัดบุรีรัมย์มาก คือหลักฐานทางวัฒนธรรมของเขมรโบราณ ซึ่งมีทั้งปราสาทอิฐและปราสาทหินมากกว่า 60 แห่ง ถือได้ว่าจังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีความเป็นมาอย่างยาวนาน ประวัติการตั้งจังหวัดบุรีรัมย์ไม่ค่อยชัดเจน และมีลักษณะแตกต่างจากเมืองโบราณทั่ว ๆ ไปของไทย ทั้งนี้เพราะเมืองบุรีรัมย์มิได้เป็นหัวเมืองใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางของเมืองอื่น ๆ แต่เป็นการรวมเมืองเล็ก ๆ ที่มีฐานะเท่าเทียมกันหลาย ๆ เมือง จากการสำรวจทางด้านโบราณคดีพบว่า ดินแดนอันเป็นที่ตั้งของจังหวัดบุรีรัมย์มีเมืองและชุมชนโบราณอยู่จำนวนมาก ซึ่งปรากฏร่องรอยคูน้ำคันดินและโบราณวัตถุอยู่ทั่วไป นักโบราณคดีและนักประวัติศาสตร์ได้ให้ข้อสันนิษฐานว่า พื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์เคยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรที่รุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 12-16 (พัชรินทร์ ศิริอำพันธ์กุล, 2542) ซึ่งปัจจุบันบุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงว่าเป็นแหล่งศิลปกรรมและอารยธรรมเขมรโบราณที่งดงามที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย อีกทั้งมีพัฒนาการต่อเนื่องทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งในรูปโบราณสถาน โบราณวัตถุ รวมทั้งความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ที่ภาคภูมิใจยิ่งของชาวบุรีรัมย์สืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

คำขวัญประจำจังหวัด เป็นคำขวัญที่แต่ละจังหวัดในประเทศไทยแต่งขึ้น เพื่อบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ ความภาคภูมิใจ และความโดดเด่นที่มีอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ มักเป็นคำคล้องจองสั้น ๆ เพื่อให้จดจำง่าย โดยคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์คำขวัญแรก คือ “เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยช้าง” และต่อมาแก้ไขคำสุดท้ายเป็น “รวยวัฒนธรรม” ซึ่งในปี 2561 จังหวัดบุรีรัมย์ได้ปรับปรุงคำขวัญจากเดิม โดยมีนายอนุสรณ์ แก้วกังวาล ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ในสมัยนั้น เป็นประธานประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ให้มีความสอดคล้องและครอบคลุมกับบริบทของจังหวัดในปัจจุบัน ซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์ได้พัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และกีฬาที่ก้าวล้ำใน

ระดับนานาชาติ แต่ยังคงอนุรักษ์สืบสานประเพณีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมและคงความเป็นอัตลักษณ์ของชาวบุรีรัมย์ไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงของจังหวัดบุรีรัมย์จึงเห็นควรมีการพิจารณาปรับปรุงคำขวัญของจังหวัดใหม่เป็น “เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม เลิศล้ำเมืองกีฬา” (เทศบาลเมืองบุรีรัมย์, 2561)

จากคำขวัญดังกล่าวสามารถบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ และความโดดเด่นของจังหวัดบุรีรัมย์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

1) เมืองปราสาทหิน บุรีรัมย์ได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยปราสาทหินทั้งดงามแห่งหนึ่งในดินแดนอีสานใต้จนได้ชื่อว่าเป็นเมืองปราสาทหิน ในอดีตบุรีรัมย์เคยเป็นเมืองคมนาคนสู่เมืองพระนครที่เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรขอม จึงทำให้มีการสร้างปราสาทน้อยใหญ่ และมีปราสาทที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์ คือ ปราสาทหินพนมรุ้ง

2) ถิ่นภูเขาไฟ บุรีรัมย์ได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มีภูเขาไฟที่เคยปะทุและดับสนิทแล้ว จำนวน 6 ลูก เกิดเป็นภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ ภูเขาไฟพนมรุ้ง ภูเขาไฟอังคาร ภูเขาไฟหินหลุบ ภูเขาไฟกระโดง ภูเขาไฟปลายบัด และภูเขาไฟคอก จนได้ฉายาจากนักธรณีวิทยาและนักภูมิศาสตร์ว่า “จังหวัดภูเขาไฟ” (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2542)

3) ผ้าไหมสวย บุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงด้านการทอผ้าไหมมาอย่างยาวนาน มีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และทอผ้าไหมกระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งผ้ามัดหมี่ขึ้นต้นแดงบุรีรัมย์ หรือที่เรียกว่า ชินหมี่ลวด เป็นผ้าเอกลักษณ์ท้องถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์ อีกทั้งยังมีผ้าภูอัคนีหรือ ผ้าย้อมดินภูเขาไฟ ที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านที่ได้นำวัตถุดิบจากธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ โดยเป็นกรรมวิธีในการย้อมสีผ้าให้ออกมามีสีสวยงามอย่างมีเอกลักษณ์

4) รวยวัฒนธรรม บุรีรัมย์มีความหลากหลายทางด้านประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งนับเป็นดินแดนเก่าแก่ที่มีผู้คนกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่ ประกอบด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ ชาติพันธุ์ไทยลาว ชาติพันธุ์ไทยโคราช ชาติพันธุ์ไทยเขมร และชาติพันธุ์ไทยกูย ซึ่งในแต่ละชาติพันธุ์ล้วนมีวิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นนั้น ๆ

5) เลิศล้ำเมืองกีฬา บุรีรัมย์เป็น 1 ใน 6 จังหวัดที่ได้รับให้เป็นจังหวัดกีฬา จึงทำให้จังหวัดบุรีรัมย์พัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างพุ่งทะยาน แปลงโฉมจากเมืองนอกสายตาของผู้คนกลายเป็นเมืองท่องเที่ยว ซึ่งหนึ่งในกลยุทธ์สำคัญที่ภาครัฐและภาคเอกชนจับมือร่วมกันทำคือ การใช้กีฬาพัฒนาเมืองบุรีรัมย์ตามแนวคิดในการสร้างบุรีรัมย์เป็นเมืองกีฬา (Sport City)

จากการศึกษางานวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏยศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า มีการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากคำขวัญของจังหวัดบุรีรัมย์ในประเด็นต่าง ๆ เช่น การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับปราสาทพนมรุ้ง การสร้างสรรค์

นาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์และความโดดเด่นของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยได้หยิบยกอัตลักษณ์และความโดดเด่นในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์มาสร้างสรรค์ในรูปแบบการแสดงที่เป็นสื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่เปรียบเสมือนการแปลและถ่ายทอดสารไปยังผู้รับสารผ่านการแสดงทางนาฏศิลป์ โดยนำแรงบันดาลใจคำขวัญที่ว่า “เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม เลิศล้ำเมืองกีฬา” มาสร้างสรรค์เป็นผลงานการแสดงที่สะท้อนถึงความเป็นบุรีรัมย์ ผ่านการแสดงทางด้านนาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุตบุรีรัมย์ บุรีรัมย์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบการสร้างสรรค์การแสดงจากการศึกษาคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุตบุรีรัมย์ บุรีรัมย์

2.2 เพื่อศึกษาแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุตบุรีรัมย์ บุรีรัมย์

2.3 เพื่อค้นหาประสิทธิภาพของการสร้างสรรค์การแสดงในด้านความคิดสร้างสรรค์ในด้านความเหมาะสม และความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับชมการแสดงก่อนการเผยแพร่สู่สังคม

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย 3 ด้าน ได้แก่

3.1 ขอบเขตของข้อมูล ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเจาะลึกข้อมูลตามประเด็นคำขวัญประจำจังหวัดบุรีรัมย์ที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์และความโดดเด่น เพื่อนำมากำหนดรูปแบบและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์

3.2 ขอบเขตของการวิเคราะห์และการออกแบบ กำหนดรูปแบบในการสร้างสรรค์การแสดง โดยแบ่งตามองค์ประกอบนาฏศิลป์ทั้ง 8 องค์ประกอบ ได้แก่ บทการแสดง ลีลานาฏศิลป์ นักแสดง เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง เสียงและดนตรีประกอบการแสดง พื้นที่การแสดง และแสง รวมถึงการหาประสิทธิภาพ ความเหมาะสม ความพึงพอใจ ของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนเผยแพร่สู่สังคม

3.3 ขอบเขตระยะเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ปีงบประมาณ 2566

4. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้ ดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกเครื่องมือในการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ประกอบไปด้วย 1) การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร 2) การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง โดยมีการใช้คำถามในการวิจัยแบบปลายเปิดและปลายปิด 3) สื่อสารสนเทศ 4) การสำรวจข้อมูลภาคสนาม และ 5) ประสพการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งจะนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลอย่างเหมาะสม

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 ขั้นตอนการเตรียมการดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์ การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ ตำรา เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ และคำขวัญประจำจังหวัดบุรีรัมย์ รวมไปถึงการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมอัตลักษณ์ต่าง ๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์ และนำไปเป็นฐานข้อมูลสำหรับการออกแบบสร้างสรรค์นาฏศิลป์

4.2.2 ขั้นตอนการออกแบบนาฏศิลป์ ดำเนินการทดลองและสร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบผลงานจากการบันทึกวีดิทัศน์เพื่อตรวจสอบกระบวนการออกแบบเป็นเป็นระยะ ๆ ตลอดจนให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ทำการตรวจสอบ พร้อมกับการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการวิจัยตลอดจนการดำเนินการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการออกแบบการแสดงตามองค์ประกอบนาฏศิลป์ทั้ง 8 องค์ประกอบ

4.2.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินผลของผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลและมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ โดยนำข้อมูลจากแบบประเมินที่ได้เก็บรวบรวมมาจำแนกเปลี่ยนข้อมูลเป็นรหัสตัวเลข (Code) แล้วป้อนข้อมูลลงในโปรแกรมเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

4.2.4 ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลการวิจัยและการแสดง นำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) การอภิปรายผลข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย และนำเสนอการสร้างสรรค์แสดงในรูปแบบงานแสดงรวมถึงจัดทำรูปเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์ตลอดจนการเผยแพร่ผลการวิจัยสู่สาธารณชน

5. ประโยชน์ของการวิจัย

5.1 สร้างองค์ความรู้และแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นสื่อทางวัฒนธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานจากเอกลักษณ์และความโดดเด่นของจังหวัดบุรีรัมย์

5.2 เพื่อนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นสื่อทางวัฒนธรรมในการนำเสนอเอกลักษณ์และความโดดเด่นของจังหวัดบุรีรัมย์ รวมไปถึงองค์ความรู้และแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งาน

5.3 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสื่อทางวัฒนธรรมเพื่อสะท้อนเอกลักษณ์และความโดดเด่นของพื้นที่

6. การวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุดบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำอัตลักษณ์ที่ปรากฏในคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์มาสร้างสรรค์เป็นผลงานนาฏศิลป์ตามแนวคิดและทฤษฎีในการคิดประดิษฐ์สร้างสรรค์การแสดง โดยมีผลที่ได้จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

6.1 รูปแบบการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุดบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ จำแนกตามองค์ประกอบนาฏศิลป์ทั้ง 8 ประการ ดังนี้

6.1.1 การออกแบบบทการแสดง ออกแบบบทการแสดงโดยนำคำขวัญของจังหวัดบุรีรัมย์ที่กล่าวไว้ว่า “เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม เลิศล้ำเมืองกีฬา” มาออกแบบบทการแสดง ซึ่งแบ่งบทการแสดงออกเป็น 3 องค์ โดยได้วิเคราะห์และเชื่อมโยงจากประเด็นคำขวัญในแต่ละหัวข้อที่มีลักษณะเดียวกัน ได้แก่ องค์ 1 เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ นำเสนอการเกิดของภูเขาไฟจนกระทั่งเกิดการปะทุ ซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์เป็นเมืองที่มีภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้วมากถึง 6 ลูก อีกทั้งยังนำเสนอภาพปราสาทหินที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ปราสาทหินพนมรุ้ง ซึ่งเป็นศาสนสถานบูชาพระศิวะ องค์ 2 ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม นำเสนอผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ ผ้าขิดดินแดง และผ้าภูอัคนี อีกทั้งนำเสนอความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยได้นำเสนอประเพณีวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ และ องค์ 3 เลิศล้ำเมืองกีฬา นำเสนอแนวคิดในการสร้างบุรีรัมย์เป็นเมืองกีฬา (Sport City) ซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์มีการจัดการแข่งขันกีฬาที่มีชื่อเสียงมากมาย ทั้งการแข่งขันรถจักรยานยนต์ ฟุตบอล และวิ่งมาราธอน

6.1.2 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ ผู้วิจัยกำหนดลีลานาฏศิลป์โดยการผสมผสานหลายนาฏยจารีต ระหว่างนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน และนาฏศิลป์ร่วมสมัยเข้าด้วยกัน โดยใช้ลีลานาฏศิลป์ที่สื่อความหมายให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งผู้วิจัยยังได้นำนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานมาผสมผสานกับท่าเต้นโดยใช้การเปลี่ยนท่าทางที่รวดเร็ว เพื่อสื่อความหมายถึงการเชียร์การแข่งขันกีฬา และนำท่าทางการเต้นมาผสมผสานกับท่ารำอีสานเพื่อสื่อความหมายถึงการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ เช่น ท่าทางการเตะฟุตบอล โดยให้นักแสดงเลียนแบบการใช้เท้าเตะลูกฟุตบอล แต่ลักษณะของการใช้มือยังคงใช้ท่ารำอีสานเข้ามาประยุกต์เพื่อสื่อความหมาย หรือท่าทางการแข่งขันรถจักรยานยนต์ โดยให้

นักแสดงกำมือทั้งสองข้าง และย่อตัวลง คล้ายกับการขับซี้รถจักรยานยนต์ ผสมผสานกับการใช้ตัวและการลักคอบแบบนาฏศิลป์ไทย

รูปที่ 1 การออกแบบลีลานาฏศิลป์เพื่อสื่อความหมายถึงการปะทุของภูเขาไฟ และการเกิดของ
ปราสาทหินพนมรุ้ง

ที่มา: ภูวนัย กาพวงค์ (2566)

รูปที่ 2 การออกแบบลีลานาฏศิลป์ด้วยการผสมผสานระหว่างนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานและ
การเปลี่ยนท่าทางที่รวดเร็วเพื่อสื่อความหมายถึงการเขียร์กีฬา

ที่มา: ภูวนัย กาพวงค์ (2566)

6.1.3 การคัดเลือกนักแสดง ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงโดยคำนึงถึงทักษะของนักแสดงเป็นสำคัญ เนื่องจากนักแสดงเป็นผู้ถ่ายทอดการสื่อสารที่ศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ต้องการจะสื่อความหมายในประเด็นต่าง ๆ ไปสู่ผู้ชม โดยใช้การคัดเลือกนักแสดงที่มีทักษะที่หลากหลาย เช่น ทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทย ทักษะทางด้านนาฏศิลป์พื้นบ้าน และทักษะทางด้านนาฏศิลป์ร่วมสมัย ผู้วิจัยคัดเลือกนักแสดงโดยใช้วิธีการทนายเอ้าท์ (Tryout) ปรากฏนักแสดงในการสร้างสรรคนาฏศิลป์ครั้งนี้จำนวน 9 คน ประกอบด้วย นักแสดงหญิง 6 คน และนักแสดงชาย 3 คน

6.1.4 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง ออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดงโดยใช้การสื่อความหมายเพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่าย และออกแบบตามความเหมาะสมตามบทการแสดงเป็นหลัก ผู้วิจัยเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดงจำนวน 3 ชิ้น ได้แก่ สวิงไม้ไผ่ ผ้าภูอัคนี และธง โดยสวิงไม้ไผ่ใช้สื่อความหมายถึงภูเขาไฟ เมื่อนำสวิงไม้ไผ่ที่เป็นอุปกรณ์สำหรับหาปลาในภาคอีสาน มีลักษณะมีขอบปากเป็นเส้นวงกลม สานด้วยไม้ไผ่ มาคว่ำลงจะมีลักษณะของเส้นโค้งคล้ายกับภูเขา ส่วนผ้าภูอัคนี ใช้สื่อความหมายถึงเมืองแห่งผ้าไหมสวย นอกจากผู้วิจัยจะนำผ้าภูอัคนีมาใช้สื่อความหมายทางตรงแล้ว ยังได้มีการนำผ้าภูอัคนีมาใช้เป็นอุปกรณ์เพื่อสื่อความหมายทางอ้อมถึงเรือยาวอีกด้วย โดยใช้วิธีการจัดวางตำแหน่งของผ้าและลีลานาฏศิลป์ร่วมด้วย และธงไลน์แมน (Linesman) ซึ่งเป็นธงที่ใช้สำหรับการแข่งกีฬาต่าง ๆ ถือเป็นสัญลักษณ์ในการแข่งขันกีฬา

รูปที่ 3 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง “ภูเขาไฟ” โดยใช้สวิงไม้ไผ่ที่เป็นอุปกรณ์สำหรับหาปลาในภาคอีสานมาประยุกต์เพื่อสื่อความหมายถึงภูเขาไฟในจังหวัดบุรีรัมย์ทั้ง 6 ลูก
ที่มา: ภูวนัย กาฬวงศ์ (2566)

รูปที่ 4 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบการแสดง “ผ้าภูอัคนี” เพื่อสื่อความหมายถึงเมืองผ้าไหมสวย
โดยการใช้ผ้าเพื่อสื่อความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม

ที่มา: ภูวนัย กาพวงค์ (2566)

6.1.5 การออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยออกแบบเครื่องแต่งกายโดยเลือกใช้ผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์มาใช้เป็นส่วนประกอบในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ได้แก่ ผ้าซิ่นตีนแดง และผ้าภูอัคนี ซึ่งเป็นผ้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเน้นการเลือกใช้สีแดงและสีน้ำเงินเป็นหลัก สีแดงใช้สื่อความหมายถึงดินของผ้าซิ่น ซึ่งเป็นผ้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ และสีน้ำเงินใช้สื่อความหมายถึงจังหวัดบุรีรัมย์ที่ได้ชื่อว่า “เมืองสีน้ำเงิน” (Blue City) ผู้วิจัยใช้แนวคตินาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยใช้เครื่องแต่งกายที่สามารถสวมใส่ได้ในชีวิตปัจจุบัน แล้วนำมาดัดแปลงหรือประยุกต์เพิ่มเติม อีกทั้งใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อถึงจังหวัดบุรีรัมย์ เช่น เครื่องประดับศีรษะที่ประดิษฐ์จากดอกไม้โดยเลียนแบบเครื่องประดับศีรษะนางอัปสรที่ปรากฏตามปราสาทหิน โดยการออกแบบเครื่องแต่งกายนั้นผู้วิจัยได้ออกแบบให้ลักษณะการแต่งกายของนักแสดงผู้ชายและนักแสดงผู้หญิงมีความคล้ายคลึงกัน แตกต่างกันเฉพาะรูปแบบของเสื้อที่ออกแบบให้มีลักษณะเฉพาะ โดยเสื้อผู้ชายเป็นเสื้อแขนยาว เปิดอกกว้าง เดินขอบดินเสื้อด้วยผ้าขาวม้า ส่วนเสื้อผู้หญิงเป็นเสื้อแขนยาว เอวลอย เดินขอบดินเสื้อด้วยผ้าขาวม้า ซึ่งเสื้อทั้ง 2 รูปแบบนั้น ดัดแปลงและประยุกต์มาจากรูปแบบเสื้อที่ชาวบ้านสวมใส่ในจังหวัดบุรีรัมย์

รูปที่ 5 การออกแบบเครื่องแต่งกายของนักแสดงชาย-หญิง โดยการใช้ผ้าพื้นเมืองบุรีรัมย์
ที่มา: ภูวนัย กาพวงค์ (2566)

6.1.6 การออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการแสดง ใช้เครื่องดนตรีอีสาน ผสมผสานกับเครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เกิดความอารมณ์ที่สนุกสนาน โดยการออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการแสดงแบ่งออกเป็น 3 องค์ตามการออกแบบบทการแสดงและลีลานาฏศิลป์ของผู้แสดงเป็นหลัก และสื่อถึงเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ได้อย่างชัดเจน มีการผสมผสานระหว่างเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอีสานและเครื่องดนตรีสากลเข้าด้วยกัน

6.1.7 การออกแบบพื้นที่การแสดง เลือกใช้พื้นที่การแสดงโดยใช้แนวคิดแบบมินิมอลลิสม์ (minimalism) โดยเลือกใช้พื้นที่โล่งกว้างมาเป็นพื้นที่การแสดง ไม่แบ่งกั้นระหว่างผู้ชมและนักแสดง ได้แก่ ลานบริเวณสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และลานกว้างด้านหน้าทางเข้าสนามฟุตบอลช้างอารีนา (Chang Arena) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งสัญลักษณ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์

6.1.8 การออกแบบแสง ใช้แสงจากธรรมชาติ ได้แก่ แสงจากดวงอาทิตย์ เนื่องจากผู้วิจัยคำนึงถึงพื้นที่ที่ใช้สำหรับการแสดงเป็นหลัก เพราะพื้นที่การแสดงเป็นพื้นที่โล่งกว้าง ไม่มีผนังและหลังคาปิดกั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้แสงที่มาจากธรรมชาติเป็นหลัก เนื่องด้วยผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากปราสาทพนมรุ้งที่มีปรากฏการณ์แสงของดวงอาทิตย์ที่ลอดผ่านประตูทั้ง 15 ช่องประตู ซึ่งถือเป็นแสงที่มาจากธรรมชาติมาใช้เป็นแนวคิดในการออกแบบแสงสำหรับการแสดง

6.2 แนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุบบุรีรัมย์
แบ่งตามการคำนึงในการสร้างสรรค์งาน 4 ประการ ดังต่อไปนี้

6.2.1 การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดของสมองซึ่งมีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม ผู้วิจัยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบทการแสดง โดยนำคำขวัญของจังหวัดบุรีรัมย์มาจัดหมวดหมู่สร้างบทการแสดงขึ้นใหม่ แบ่งบทการแสดงออกเป็น 3 องค์ แต่ยังคงสื่อสารความหมายตามคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งในการการออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการประยุกต์เครื่องแต่งกายให้มีความทันสมัย แต่ยังคงความเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์ที่ใช้ผ้าพื้นเมืองมาเป็นวัสดุในการตัดเย็บเพื่อนำเสนอถึงความทันสมัยของการแต่งกาย

6.2.2 การคำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ โดยการนำสัญลักษณ์มาใช้ในการออกแบบลีลานาฏศิลป์เพื่อสื่อความหมาย เช่น ในองค์ 1 ผู้วิจัยใช้ลีลาท่าทางของการรำรำของพระศิวะ ซึ่งเป็นภาพจำหลักที่ปรากฏอยู่บนปราสาทหินพนมรุ้งมาใช้เพื่อสื่อความหมายถึงเมืองปราสาทหิน นอกจากนี้ในองค์ 3 เลิศล้ำเมืองกีฬา ได้นำสัญลักษณ์ของการแข่งขันฟุตบอลมาใช้ในการออกแบบรูปแบบการแปรแถวและลีลานาฏศิลป์ โดยแบ่งนักแสดงออกเป็น 2 ฝ่าย คล้ายกับการแข่งขันกีฬา อีกทั้งนำท่าทางของการเตะฟุตบอลมาใช้ในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ ในการออกแบบเครื่องแต่งกายผู้วิจัยได้นำผ้าขึ้นดินแดงซึ่งเป็นสัญลักษณ์และเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

6.2.3 การคำนึงถึงทฤษฎีนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ มาใช้ออกแบบองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ โดยในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีทางด้านทัศนศิลป์มาใช้ในการออกแบบการจัดวางตำแหน่งของนักแสดง เช่น การจัดวางตำแหน่งแบบสมมาตร และการจัดวางตำแหน่งแบบอสมมาตร นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้ทฤษฎีด้านทัศนศิลป์มาใช้ในการออกแบบลีลานาฏศิลป์ การแปรแถว การตั้งซุ่ม และการออกแบบเครื่องแต่งกาย อีกทั้งยังได้นำทฤษฎีทางด้านดุริยางคศิลป์มาใช้ในการออกแบบดนตรีประกอบการแสดงเพื่อสื่อความหมายให้ตรงตามบทการแสดง

6.2.4 การคำนึงถึงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ให้สอดคล้องกับคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสื่อความหมายถึงคำขวัญบุรีรัมย์อย่างชัดเจน ด้วยการใช้องค์ประกอบด้านนาฏศิลป์ อาทิ ลีลานาฏศิลป์ เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง เสียงและดนตรีประกอบการแสดง เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจ โดยใช้การตีความจากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์มาสร้างสรรค์เป็นผลงานนาฏศิลป์ เช่น การออกแบบลีลานาฏศิลป์เพื่อนำเสนอการเกิดของภูเขาไฟจนกระทั่งเกิดการปะทุ ซึ่งจังหวัดบุรีรัมย์เป็นเมืองที่มีภูเขาไฟที่ดับสนิทแล้วมากถึง 6 ลูก การนำเสนอประเพณีวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ อันประกอบด้วย ประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีหมกรรมว่าวอีสาน และประเพณีขึ้นเขากระโดงเพื่อบูชาพระสุภัทรบพิตร

6.3 ประสิทธิภาพของการสร้างสรรค์การแสดงในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในด้านความเหมาะสม และความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับชมการแสดงก่อนการเผยแพร่สู่สังคม

6.3.1 ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ของผลงาน จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พบว่า ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ผลงานการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุดบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ผลงาน (n = 5)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับ ประสิทธิภาพ
1. กรอบแนวคิด/แรงบันดาลใจ/ความสำคัญของการสร้างสรรค์	4.80	4.40	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์	5	0	มากที่สุด
3. ขอบเขตของการสร้างสรรค์	4.80	0.40	มากที่สุด
4. วิธีการดำเนินงาน (การวางแผนและขั้นตอนในการดำเนินการสร้างสรรค์)	4.20	0.75	มาก
5. แหล่งข้อมูล/เอกสาร/งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	4.20	0.75	มาก
6. หลักและวิธีการสร้างสรรค์	4.80	0.40	มากที่สุด
7. การกำหนดรูปแบบของงานสร้างสรรค์	4.60	0.49	มากที่สุด
8. การออกแบบและการสร้างสรรค์	4.80	0.40	มากที่สุด
9. การกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ	4.60	0.49	มากที่สุด
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์	4.60	0.49	มากที่สุด
รวม	4.64	0.46	มากที่สุด

ที่มา: ภูวนัย กาพวงค์ (2566)

6.3.2 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อผลงานการสร้างสรรค์จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พบว่าความเหมาะสม และความพึงพอใจของผู้ทรงคุณวุฒิต่อการสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุดบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.43 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อผลงานสร้างสรรค์ (n = 5)

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับ ประสิทธิภาพ
1. รูปแบบ และวิธีการแสดงมีความชัดเจนและเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการแสดง	4.80	0.40	มากที่สุด
2. การแสดงมีความเหมาะสม สวยงาม และสื่อสารเข้าใจง่าย	4.60	0.49	มากที่สุด
3. การสร้างนาฏลักษณ์ของการแสดงมีความชัดเจนและ เหมาะสม	4.60	0.49	มากที่สุด
4. การคัดเลือกนักแสดงมีความเหมาะสมต่อการแสดง	5	0	มากที่สุด
5. ความสามารถในการสื่อสารและการแสดงออกทางอารมณ์ ร่วมของนักแสดง	4.60	0.49	มากที่สุด
6. รูปแบบเครื่องแต่งกายมีความเหมาะสม และตรงตามวัตถุประสงค์ ของการแสดง	4.80	0.40	มากที่สุด
7. อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ใช้เอื้ออำนวยและสนับสนุน ต่อนักแสดง	4.60	0.49	มากที่สุด
8. เสียงและดนตรีประกอบการแสดงที่ใช้มีความชัดเจน และเหมาะสม	4.60	0.80	มากที่สุด
9. ระยะเวลาที่ใช้มีความเหมาะสมกับการแสดง	4.80	0.40	มากที่สุด
10. องค์ประกอบโดยรวมมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับ ผลงานสร้างสรรค์	4.80	0.40	มากที่สุด
11. การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุดบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ สามารถนำเสนอเผยแพร่สังคมได้	4.80	0.40	มากที่สุด
รวม	4.73	0.43	มากที่สุด

ที่มา: ภูวนัย กาพวงค์ (2566)

7. การสรุปผลและการอภิปรายผล

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุดบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ เป็นการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เพื่อสะท้อนเอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของจังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์มากำหนดรูปแบบและองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ทั้ง 8 ประการ ใช้การออกแบบบทการแสดงโดยตรงไปตรงมาเพื่อสื่อสารให้ผู้ชมสามารถ

เข้าใจได้ง่าย โดยการนำบทการแสดงมาเรียบเรียงใหม่เพื่อให้เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ญัณฐ์พัฒน์ ผลพิกุล (2561) การออกแบบบทการแสดงของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากความหมายนาม เต็มของ “กรุงเทพมหานคร” โดยบทการแสดงนั้นมาจากการสรุปความหมายนามเต็มของ กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ออกแบบบทใหม่เพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น คือการนำความหมายทั้งหมดของ นามเต็มกรุงเทพมหานครมาเรียบเรียงในลักษณะของรูปประโยคที่เข้าใจง่ายขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยกำหนด รูปแบบงานนาฏศิลป์ให้อยู่ในรูปแบบการผสมหลายนาฏยจารีต โดยใช้การผสมผสานระหว่าง นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานและนาฏศิลป์ร่วมสมัยเข้าด้วยกัน อีกทั้งผู้วิจัยยังได้นำนาฏศิลป์พื้นบ้าน อีสานมาผสมผสานกับท่าเต้นและการเปลี่ยนท่าทางที่รวดเร็วเพื่อสื่อความหมายถึงเมืองกีฬาและ การเชียร์กีฬา ถือเป็นการใช้นาฏศิลป์หลาย ๆ รูปแบบมาประยุกต์เข้าด้วยกัน สอดคล้องกับ สรร กล้วยวงศ์ศรี (2559) นาฏศิลป์ร่วมสมัยเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายที่ไม่มีรูปแบบตายตัวเรื่อง เทคนิคการเต้นรำ หากแต่นาฏศิลป์ร่วมสมัยเน้นการผสมผสานความหลากหลายของรูปแบบการแสดง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สร้างสรรค์ในการนำเสนอความเป็นปัจเจกบุคคล นำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อสารสู่ผู้ชมได้ตามเป้าประสงค์ของการสร้างงาน การคัดเลือก นักแสดง เลือกใช้นักแสดงที่มีทักษะที่หลากหลาย เช่น ทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทย ทักษะทางด้าน นาฏศิลป์พื้นบ้าน และทักษะทางด้านนาฏศิลป์ร่วมสมัย ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้วิจัยเลือกใช้ ผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดบุรีรัมย์มาใช้เป็นส่วนประกอบในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ได้แก่ ผ้าซิ่น ตีนแดง และผ้าภูอัคนี ซึ่งเป็นผ้าที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งสอดคล้องกับ ประวิทย์ ฤทธิบุญ (2562) โดยได้ศึกษาสินค้าทาง วัฒนธรรม สู่การออกแบบและสร้างสรรค์การแสดง ซึ่งออกแบบประดิษฐ์เครื่องแต่งกายตามรูปแบบของ ชาวบ้าน โดยนำวัสดุมาตกแต่งให้มีความสวยงาม หรือเลือกใช้วัสดุที่มีสัญลักษณ์ในการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับ ความเป็นวัฒนธรรมของจังหวัดปทุมธานีเพื่อให้ความเหมาะสมกับรูปแบบการแสดง การออกแบบ อุปกรณ์ประกอบการแสดง ออกแบบโดยใช้การสื่อความหมายเพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่าย และ ออกแบบตามความเหมาะสมตามบทการแสดงเป็นหลัก ในการออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการ แสดง ผู้วิจัยออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการแสดงโดยนำเครื่องดนตรีอีสานมาผสมผสานกับเครื่อง ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เกิดความอารมณ์ที่สนุกสนาน การออกแบบพื้นที่ การแสดง เลือกใช้พื้นที่การ แสดงโดยใช้แนวคิดแบบมินิมอลลิสม์ (minimalism) โดยเลือกใช้พื้นที่โล่งกว้างมาเป็นพื้นที่การแสดง โดยไม่แบ่งกั้นระหว่างผู้ชมและนักแสดง และการออกแบบแสง ใช้แสงจากธรรมชาติ เนื่องจากผู้วิจัย คำนึงถึงพื้นที่ที่ใช้สำหรับการแสดงเป็นหลัก

อีกทั้ง ผู้วิจัยยังค้นพบแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานที่ควรคำนึงถึง 4 ประการ ได้แก่ การคำนึงถึงความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ องค์ประกอบต่าง ๆ ของนาฏศิลป์ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรียา หงษ์ยี่สิบเอ็ด (2561) ที่กล่าวว่า ความคิด สร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ในศาสตร์ใด ๆ ควรพึงมีไว้เป็นหลักในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ

ซึ่งศิลปินควรมีหลักการ กระบวนการ และความสามารถในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ผ่านกระบวนการความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ และยังสอดคล้องกับ จูติกา โกศลเหมมณี (2556) ความคิดสร้างสรรค์เป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการทางด้านนาฏศิลป์ ซึ่งการทำความเข้าใจองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์จะทำให้สามารถวิเคราะห์ความสามารถและเข้าใจที่มาของแรงบันดาลใจและอิทธิพลที่ส่งผลให้เกิดแนวความคิดของศิลปินได้ นอกจากนี้ยังได้คำนึงถึงการใช้สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ โดยการใช้สัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์จะช่วยบ่งบอกความหมายและช่วยขยายความให้ผลงานนาฏศิลป์เข้าใจได้ง่ายมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ จินตนา อนุวัฒน์ (2564) การใช้สัญลักษณ์ในงานนาฏศิลป์ช่วยสื่อสารความหมายและเรื่องราวอย่างลึกซึ้ง รวมถึงช่วยให้ผลงานชิ้นนั้นเป็นที่น่าจดจำ โดยผู้ชมต้องใช้ความคิดและวิจารณญาณในการถอดรหัสขององค์ประกอบที่นำมาใช้ อีกทั้งผู้วิจัยยังคำนึงถึงทฤษฎีทางด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และทัศนศิลป์ และการคำนึงถึงการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ให้สอดคล้องกับคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งแนวคิดที่ได้หลังจากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์นี้เป็นส่วนหนึ่งของคำถามในการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการค้นหาคำตอบหลังจากการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ซึ่งสามารถเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัยและผู้อื่นที่สนใจ อีกทั้งเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ต่อไปในอนาคต

8. ข้อเสนอแนะงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและเอกลักษณ์ในด้านต่าง ๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์ที่ปรากฏอยู่ในคำขวัญประจำจังหวัด จึงได้เกิดแรงบันดาลใจที่ได้หยิบยกคำขวัญประจำจังหวัดมาสื่อสารผ่านงานนาฏศิลป์ โดยใช้องค์ประกอบทางด้านนาฏศิลป์และเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมมาใช้ในการสร้างสรรค์งานครั้งนี้ ดังนั้นผลของการวิจัยสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไปได้

9. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ ชุดบุรีรัมย์ บุรีรัมย์ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ 2566 เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการวิจัย

10. เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิม

พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2542). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์
เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาจังหวัดบุรีรัมย์*. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

- จินตนา อนุวัฒน์. (2564). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนถึงคุณสมบัติของกรรมการในอุดมคติที่ใช้พิจารณาผลงานด้านนาฏยศิลป์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จตุติกา โกศลเหมมณี. (2556). *รูปแบบและแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยของนราพงษ์ จรัสศรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพัฒน์ ผลพิกุล. (2561). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากความหมายนามเต็มของกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลเมืองบุรีรัมย์. (2561). *ประกาศจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่องการใช้คำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์*.
<https://www.buriramcity.go.th>.
- ประวิทย์ ฤทธิบุญ. (2562). *การศึกษาสินค้าทางวัฒนธรรมสู่การออกแบบและสร้างสรรค์การแสดง*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พัชรินทร์ ศิริอำพันธ์กุล. (2542). *ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์*. บุรีรัมย์: ม.ป.ท.
- ศรียา หงส์ยี่สิบเอ็ด. (2561). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ที่สะท้อนเปลือกนอกของคนในสังคมไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรธ กล้วยวงศ์ศรี. (2559). *การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ร่วมสมัยจากแนวคิดความหลากหลายทางเพศ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.